

In dit thema...

heb je ontdekt dat Nederland in de Gouden Eeuw rijk werd van de handel en door regenten werd bestuurd. In 1672, het Rampjaar, kwam er een einde aan de Gouden Eeuw. Op het leerblad vind je een samenvatting van het thema. Op dit blad vind je nog eens alle belangrijke begrippen op een rijtje: een verzameling van de woordenlijstjes die ook op je werkbladen staan.

Les 1: Stinkend rijk

Dit heb je gedaan

Je speelde het grote pakhuisspel. Je vroeg je af hoe je rijk kon worden in de zeventiende eeuw.

- Azië** – Uit Ceylon en Ambon kwamen waardevolle specerijen.
- Gouden Eeuw** – De 17e eeuw, een tijd waarin veel geld werd verdiend in de Republiek der Nederlanden. In deze periode bloeide ook de wetenschap en kunst.
- Oostzeevaart** – Handel tussen de Hollanders en de landen aan de Oostzee, zoals Zweden.
- pakhuizen** – Gebouw waarin veel goederen worden opgeslagen.
- specerijen** – Kruiden uit Azië, bijvoorbeeld kaneel en nootmuskaat. Met deze producten werd veel geld verdiend.

Les 2: Schip ahoi!

Dit heb je gedaan

Je vroeg je af of je had willen werken voor de VOC. Daarom heb je uitgezocht hoe het leven aan boord van een VOC-schip was.

- monopolie** – Als enige een recht hebben. De VOC had als enige het recht om handel te drijven met Azië.
- VOC** – Verenigde Oost-Indische Compagnie. In 1602 werd dit handelsbedrijf opgericht.

Les 3: Hollandse meesters

Dit heb je gedaan

Je hebt geluisterd naar een verhaal over Rembrandt en zijn werk heel goed bekeken. Je hebt net als Rembrandt een zelfportret gemaakt en je afgevraagd waarom hij zo beroemd is geworden.

- Hollandse meesters** – Beroemde 17e eeuwse schilders uit de Nederlanden.
- Rembrandt** – Een Nederlandse kunstschilder, etsen en tekenaar. Hij keek goed hoe iets er echt uit zag, schilderde gewone mensen, schilderde het licht heel goed en week af van hoe het 'hoorde'. Zijn bekendste schilderij is de Nachtwacht.

Les 4: Ruzie in de Republiek

Dit heb je gedaan

Je hebt Johan van Oldenbarnevelt en Maurits van Oranje leren kennen: de raadspensionaris en de stadhouder. Je hebt uitgezocht waarom zij ruzie kregen. Je hebt bedacht of je de onthoofding van Johan van Oldenbarnevelt terecht vindt.

- Johan van Oldenbarnevelt** – Was raadspensionaris van 1586 tot 1619.
- Maurits van Oranje** – Legeraanvoerder van de Republiek.
- raadspensionaris** – De machtigste regent uit Holland.
- regent** – Bestuurder van de Republiek. De regenten waren rijke burgers.
- Republiek der Zeven** – De naam van Nederland toen het een republiek (een land zonder koning) was.
- Verenigde Nederlanden** – De baas van het leger. De stadhouder was familie van Willem van Oranje.
- stadhouder**

Les 5: Wat een rampjaar!

Dit heb je gedaan

Je hebt aantekeningen gemaakt van teksten in het bronnenboek over het rampjaar 1672. Je hebt in een groepje de Ren-je-Rot-Rampjaar Quiz gespeeld. Je hebt je afgevraagd waarom er een einde kwam aan de Gouden Eeuw.

bisschop	– Hoofd van een bisdom, een kerkprovincie. Hij was de baas van alle priesters in die provincie. De paus is weer de baas van de bisschop.
Rampjaar	– Het jaar 1672 toen de Republiek door drie kanten tegelijk werd aangevallen.
raadspensionaris	– De machtigste regent uit Holland. Tijdens het rampjaar was dat Johan de Witt.
stadhouder	– De baas van het leger. De stadhouder was familie van Willem van Oranje. In het Rampjaar kwam er een nieuwe stadhouder: Willem III.